

MESSU- JA
TAPAHTUMAJÄRJESTÄJÄT

Asia: HE 46/2021 vp

Ammattimaisia suomalaisia messu- ja tapahtumajärjestäjiä edustavan Messu- ja tapahtumajärjestäjät ry:n (MeTa ry) lausunto hallituksen esitys eduskunnalle (HE 46/2021) laiksi valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi vuosina 2021-2028

Esityksen tavoitteena on yritystoiminnan kehittämiseksi tarkoitettun avustusjärjestelmän selkeyttäminen, tehostaminen ja vaikuttavuuden parantaminen.

Lisäksi ehdotetaan, että laissa säädettäisiin kehittämisavustuksen myöntämisestä poikkeuksellisissa oloissa. Covid-19-pandemian kaltaisiin tilanteisiin voitaisiin tulevaisuudessa varautua siten, että yrityksille säädettäisiin mahdollisuus saada poikkeuksellisissa oloissa kehittämisavustusta toiminnan tukemiseksi, sopeuttamiseksi ja maksuvalmiuden turvaamiseksi.

Ehdotetussa laissa säädettäisiin asetuksenantovaltuuksista, joiden perusteella valtioneuvoston asetuksella voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä avustuksen myöntämisestä ja käyttökohteista, avustuksen maksamisesta ja ennakkoa koskevasta menettelystä, avustuksen saajista, myöntämisen edellytyksistä ja sovellettavista valtioneuvoston asetuksella säädetyistä sekä hyväksyttävistä kustannuksista ja kustannusmalleista. Lisäksi valtioneuvoston asetuksella voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä avustuksen määrästä, avustuksen hakemisesta, avustuspäätöksestä ja sen sisällöstä, muutoshakemuksesta ja muutospäätöksestä sekä kehittämisavustuksen myöntämisestä poikkeuksellisissa oloissa.

Ammattimaiset messu- ja tapahtumajärjestäjät suhtautuvat myönteisesti kaikkiin toimiin, joissa otetaan opiksi niistä virheistä, joita on tehty nykyisen pandemian elinkeinoelämälle aiheuttamien taloudellisten vahinkojen korvaamisessa (tuki-instrumentit) sekä kaikkiin niihin toimiin, joilla varaudutaan mahdollisiin seuraaviin elinkeinoelämälle ennalta arvaamattomiin ja äkillisiin toimintaympäristön muutoksiin.

Messu- ja tapahtuma-ala on koronakriisistä eniten kärsineitä aloja; ala, jonka liiketoiminnan harjoittaminen kiellettiin ensimmäisenä ja joka valitettavasti näillä näkymillä avautuu viimeisenä.

Koronaviruspandemian vaikutus messu- ja tapahtuma-alaan on ollut musertava. Koronakriisin myötä alan yritysten liikevaihdot ovat pudonneet yli 90 %:ia. Messuyritysten henkilökunnasta valtaosa on lomautettuna ja osin irtisanottuna sekä laaja alihankkijaverkosto vailla töitä.

Messutapahtumien laajat tulo- ja työllisyysvaikutukset huomioiden tilanne on vakava, ja koskettaa koko Suomea. Messualalla on kokoaan huomattavasti suurempi vaikutus Suomen elinkeinoelämään ja työllisyyteen. Taloustutkimuksen maaliskuun 2021 lopussa valmistuneen vertailututkimuksen mukaan vuonna 2019 järjestetyt messut ja muut maamme messukeskuksissa järjestetyt tapahtumat toivat järjestämispaikkakunnilleen 553 miljoonan tulovirran. Tapahtumien työllisyysvaikutus oli 7 350 henkilötyövuotta. Koronaviruspandemian suljettua messukeskusten ovet 12.3.2020 alan tuloinjektio Suomen elinkeinoelämälle oli viime vuonna ainoastaan 106 miljoonaa euroa ja työllisyysvaikutus vain 1440 henkilötyövuotta. Menetykset messuyhtiöitä ympäröivälle yhteiskunnalle olivat siis pelkästään viime vuonna lähes puoli miljardia euroa. Lisäksi tulevaisuuden näkymä on edelleen hyvin sumea.

Tulo- ja työllisyysvaikutusten lisäksi messuilla ja yritystapahtumissa tehdään paljon kauppaa ja merkittäviä yhteistyösopimuksia. Messutoiminnan ja sen alihankkijaverkoston pystyssä pitäminen on koko maan elinkeinoelämän kannalta elintärkeää.

MeTa ry:n jäsenistön vuonna 2020 saamat koronatuot (Business Finland, Valtionkonttori ja OKM) vastaavat 4%:ia niiden yhteenlasketusta liikevaihdosta (normaalina toimintavuotena). Tukien määrä ei vastaa miltään osilta alan kustannusrakennetta. Kuluneesta vuodesta on selvitty vahvan taseen sekä massiivisten sopeutustoimien (kuten henkilökunnan lomautukset ja irtisanomiset) ansiosta.

Monissa muissa Euroopan maissa on ymmärretty alan yhteiskunnallinen merkitys ja rooli talouden elvyttäjänä ja työllistäjänä. Siksi monet Euroopan maat ovat rakentaneet koronapandemian kurimukseen joutuneelle messu- ja tapahtuma-alalle merkittäviä tukipaketteja:

<https://kongres-magazine.eu/2021/02/better-late-than-never-help-is-on-its-way/>

Valitettavasti Suomessa ei ole varauduttu pandemian kaltaisen ennalta arvaamattoman ja äkillisen toimintaympäristön muutoksen elinkeinoelämälle aiheuttaman taloudellisen katastrofin tuki-instrumentteihin ja niitä on jouduttu viimeisen reilun vuoden aikana työstämään pala palalta. Tämä on aiheuttanut varsinkin messu- ja tapahtuma-alalla sekä sen ekosysteemissä vakavia

taloudellisia menetyksiä, joista toipumiseen ala joutuu lähtemään verrokkimaita huonommasta tilanteesta.

Hallituksen esitykseen eduskunnalle (HE 46/2021) laiksi valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi vuosina 2021-2028 liittyviä keskeisiä huomioita ovat:

29 §. Yrityksen kehittämisavustuksen myöntäminen poikkeuksellisissa oloissa

Sen lisäksi, mitä 5 §:ssä säädetään, valmiuslaissa (1552/2011) tarkoitetuissa poikkeusoloissa sekä sellaisissa normaaliolojen erityisen poikkeuksellisissa olosuhteissa, jotka merkittäväällä tavalla äkillisesti ja ennalta-arvaamattomasti aiheuttavat merkittäviä muutoksia yritysten toimintaympäristöön ja toimintaedellytyksiin, kehittämisavustusta voidaan myöntää yrityksille toiminnan tukemiseksi ja sopeuttamiseksi sekä maksuvalmiuden turvaamiseksi.

Nykyisen pandemian kaikki tuki-instrumentit on jouduttu rakentamaan pandemian aikana ja niiden kautta tapahtuvien avustuksien tuloutus on tapahtunut jälkijättöisesti. Tämä on aiheuttanut messu- ja tapahtuma-alan yrityksille merkittäviä ongelmia niiden maksuvalmiudessa ja käytännössä johtanut siihen, että yritykset ovat joutuneet turvautumaan massiivisiin sopeutustoimiin, joista henkilöstön lomauttaminen ja yli 20% henkilöstövähennykset ovat olleet niitä kipeimpiä. Lisäksi kaikki mahdolliset investoinnit ja kehittämishankkeet on jouduttu peruttamaan.

MeTa ry tukee hallituksen esitystä tältä osin.

Poiketen siitä, mitä 7 §:ssä säädetään avustuksen myöntämisen edellytyksistä, myönnettäessä kehittämisavustusta 1 momentissa tarkoitetuissa olosuhteissa sovelletaan vain 7 §:n 1 momentin 1 kohdassa ja 7 §:n 2 momentin 1 ja 2 kohdassa säädettyjä avustuksen myöntämisen edellytyksiä.

MeTa ry tukee hallituksen esitystä tältä osin ja pitää tärkeänä, että tuet ohjataan yrityksille, joilla on edellytyksiä jatkuvaan kannattavaan toimintaan sekä siten, etteivät ne aiheuta merkittävää kilpailuetua yritysten välille.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset avustuksen myöntämisestä ja käyttökohteista 1 momentissa tarkoitetuissa olosuhteissa.

Lainkohdan perusteluissa todetaan, että pykälän 3 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella annettaisiin tarkemmat säännökset avustuksen myöntämisestä ja käyttökohteista 1 momentissa tarkoitetuissa olosuhteissa. Selvyyden vuoksi todetaan, että avustuksen määrän, hyväksyttävien kustannusten, kustannusmallien sekä avustuksen hakemiseen ja avustusasioden käsittelyyn liittyvien menettelyjen osalta noudatetaan

poikkeuksellisissa oloissa myönnettävän kehittämisavustuksenkin osalta ehdotetussa laissa säädettyä asetuksenantovaltuudet mukaan lukien.

MeTa ry toteaa, että tämä lain kohta jättää liian paljon avoimia kysymyksiä ja toivookin, että lain perusteluissa avattaisiin selvemmin mitä yritysten kustannuksia sillä tullaan kattamaan. Nykyinen pandemia on varmasti antanut sekä TEM:lle että Valtionkonttorille selkeä käsityksen siitä, millainen yritysten kustannusrakenne on.

Lisäksi MeTa ry haluaa tuoda esille nykyisen pandemian tukiverkoston hajanaisuuden. Tukea on tarjottu yrityksille ja yhteisöille monesta eri ”luukusta”. Tämä on hajottanut vähäisiä resursseja ja johtanut toisaalta eriperusteisiin tukipäätöksiin.

MeTa ry pitää erittäin tärkeänä, että tulevien pandemioiden tai vastaavien yritysten äkillisten toimintaympäristöjen muutosten tukinstrumentit keskitettäisiin yhden luukun periaatteen mukaiseen järjestelmään, jolloin toiminta tehostuisi, nopeutuisi ja välttyttäisiin tilanteilta, jotka saattavat asettaa yritykset eriarvoiseen asemaan ja siten mahdollisesti vääristämään markkinoiden toimintaa ja kilpailua.

MeTa ry kantaa myös huolta tapahtuma-alan ekosysteemin tulevaisuudesta. Monimuotoiselta alalta puuttuu pääosin edelleen selkeä TOL-luokitus ja monet kuluneen pandemia-ajan tukitoimet eivät ole kohdistuneet pandemiasta todella pahasti kärsineeseen alihankkijaverkostoon. Alalta on poistunut paljon sille elintärkeää osaamista pandemian aikana ja siksi myös alan koulutukseen tulisi panostaa välittömästi.

Lisätietoja:

- *Messu- ja tapahtumajärjestäjät ry, puheenjohtaja Juha Rahko, puh. 0500 499964, juha.rahko@paviljonki.fi*

Messuilla on suuri merkitys suomalaiselle elinkeinoelämälle, siellä tehdään paljon kauppaa ja merkittäviä yhteistyösopimuksia. Normaali vuosina eri puolilla Suomea järjestetään vuosittain noin 150 erilaista messutapahtumaa ja niihin osallistuu yli 1,5 miljoonaa kävijää. Messuilla on merkittävä talousvaikutus myös ympäristölleen. Vasta julkistettu tutkimus osoittaa, että messut tuovat järjestämispaikkakunnilleen vuosittain yli puolen miljardin tulovirran. Tapahtumien työllisyysvaikutus on yli 7 000 henkilötyövuotta.

Messu- ja tapahtumajärjestäjät ry kattaa hyvin ammattimaisen messujärjestämisen Suomessa. Jäseniä ovat Suomen Messut Osuuskunta, Tampereen Messut Oy, Turun Messukeskus Oy, Lahden Messut/KOKO Lahti Oy, Jyväskylän Messut Oy, Pohjois-Suomen Messut ry., Pohjanmaan Expo Oy, Suomen Asuntomessut Osuuskunta, Mediapro Messut Oy, Riihimäen Messut Oy ja KPK Events. www.messutsuomessa.fi